

Zastosowanie praktycznych uproszczeń

Stosując po raz pierwszy MSSF 16 Grupa zastosuje następujące praktyczne uproszczenia dopuszczone przez standard:

- zastosowanie jednej stopy dyskontowej do portfela umów leasingowych o podobnych cechach,
- umowy z tytułu leasingu operacyjnego z pozostałym okresem leasingu krótszym niż 12 miesięcy na dzień 1 stycznia 2019 roku potraktowane zostaną jako leasing krótkoterminowy,
- wykluczenie początkowych kosztów bezpośrednich w zakresie pomiaru aktywów związanych z prawem do użytkowania w dniu początkowego zastosowania, oraz
- wykorzystanie perspektywy czasu (wykorzystanie wiedzy zdobytej po fakcie) w określaniu okresu leasingu, jeżeli umowa zawiera opcje przedłużenia lub rozwiązania umowy najmu.

Wpływ na sprawozdanie z sytuacji finansowej

Szacunkowy wpływ wdrożenia MSSF 16 na ujęcie dodatkowych zobowiązań finansowych oraz związanych z nimi aktywów z tytułu prawa do użytkowania:

	1 stycznia 2019
Aktywa z tytułu prawa do użytkowania	
Grunty	626,5
Budynki i budowle	9,9
Stacje paliw	141,0
Środki transportu	314,2
Razem aktywa z tytułu prawa do użytkowania	1.091,6
Zobowiązania z tytułu leasingu	
Zobowiązania długoterminowe	885,6
Zobowiązania krótkoterminowe	206,0
Razem zobowiązania z tytułu leasingu	1.091,6

Wpływ na kapitał własny

Wdrożenie MSSF 16 nie będzie miało wpływu na zyski zatrzymane i kapitał własny na dzień 1 stycznia 2019 roku z uwagi na ujęcie aktywów z tytułu prawa do użytkowania oraz zobowiązań z tytułu leasingu w takiej samej wysokości.

Wpływ na wskaźniki finansowe

Ze względu na ujęcie w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej praktycznie wszystkich umów leasingu, wdrożenie MSSF 16 przez Grupę będzie miało wpływ na jej wskaźniki bilansowe, w tym wskaźnik zadłużenia do kapitału własnego. Dodatkowo, w efekcie wdrożenia MSSF 16 zmianie ulegną miary zysku (m. in. zysk z działalności operacyjnej, EBITDA), a także przepływy pieniężne z działalności operacyjnej. Grupa przeanalizowała wpływ tych zmian na spełnienie kowenantów zawartych w umowach kredytowych, których jest stroną i nie stwierdzono ryzyka ich naruszenia.

5. Zastosowanie założeń, szacunków i osądów w rachunkowości

Sporządzenie sprawozdania finansowego zgodnie z MSSF wymaga przyjęcia pewnych założeń oraz dokonania szacunków i osądów, które wpływają na wielkości wykazane w sprawozdaniu finansowym.

Założenia i szacunki są oparte na najlepszej wiedzy kierownictwa na temat bieżących i przyszłych zdarzeń oraz działań, jednak rzeczywiste wyniki mogą się różnić od przewidywanych.

Szacunki i związane z nimi założenia podlegają bieżącej weryfikacji. Zmiana szacunków księgowych jest rozpoznawana w okresie, w którym zostały one zmienione, jeśli dotyczy to wyłącznie tego okresu, lub w okresie bieżącym i przyszłym, jeśli zmiany dotyczą zarówno okresu bieżącego jak i przyszłego. Przyjęte istotne założenia przy dokonywaniu szacunków przedstawione zostały w odpowiednich notach do sprawozdania.

Przyjmując założenia, dokonując szacunków i osądów zarząd Spółki (Zarząd) może kierować się własnym doświadczeniem i wiedzą, a także opiniami, analizami i rekomendacjami niezależnych ekspertów.

Ważne założenia i szacunki

Świadczenia pracownicze

Zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych zostały oszacowane za pomocą metod aktuarialnych. Założenia aktuarialne i wycena zobowiązań z tytułu świadczeń pracowniczych opisana została w notce 24.3.

Amortyzacja

Podstawą do naliczania amortyzacji naturalnej składników majątku morskich i lądowych kopalń ropy naftowej i gazu ziemnego są oceniane przez Grupę, weryfikowane i aktualizowane wielkości zasobów węglowodorów (wg tzw. kategorii 2P zasoby pewne oraz zasoby prawdopodobne) oraz prognozy wydobycia dla poszczególnych złóż ropy naftowej i gazu sporządzane na podstawie danych geologicznych, w oparciu o próbną eksploatację, późniejszy przebieg produkcji i harmonogram planowanych prac przyjętych w strategii długoterminowej.

Wysokość stawek amortyzacyjnych rafineryjnych i pozostałych aktywów trwałych ustalana jest na podstawie przewidywanego okresu ekonomicznej użyteczności składników rzeczowego majątku trwałego oraz aktywów niematerialnych. Grupa corocznie dokonuje weryfikacji przyjętych okresów ich ekonomicznej użyteczności na podstawie bieżących szacunków. Aktualizacja szacunków w tym zakresie, która miała wpływ na sprawozdanie finansowe Grupy za rok 2018 dotyczyła przede wszystkim Jednostki Dominującej, w której nastąpiło zmniejszenie amortyzacji z tego tytułu o 0,6 mln zł.

Wartość godziwa instrumentów finansowych

Wartość godziwą instrumentów finansowych, dla których nie istnieje aktywny rynek wycenia się wykorzystując odpowiednie techniki wyceny. Przy doborze właściwych dla tych celów metod i założeń Grupa kieruje się profesjonalnym osądem. Założenia dotyczące wyceny wartości godziwej instrumentów finansowych opisano w nocie 7.20.

Aktywa z tytułu podatku odroczonego

Grupa rozpoznaje składnik aktywów z tytułu podatku odroczonego bazując na założeniu, że w przyszłości zostanie osiągnięty zysk podatkowy pozwalający na jego wykorzystanie. Pogorszenie uzyskiwanych wyników podatkowych w przyszłości mogłoby spowodować, że założenie to stałoby się nieuzasadnione. Zarząd Jednostki Dominującej weryfikuje przyjęte szacunki dotyczące prawdopodobieństwa odzyskania aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego w oparciu o zmiany czynników branych pod uwagę przy ich dokonywaniu, nowe informacje oraz doświadczenia z przeszłości.

Informacje dotyczące aktywów z tytułu podatku odroczonego przedstawiono w nocie 10.3.

Utrata wartości ośrodków wypracowujących środki pieniężne oraz pojedynczych składników rzeczowych aktywów trwałych i aktywów niematerialnych

Stwierdzenie utraty wartości wymaga oszacowania wartości odzyskiwalnej składników aktywów lub ośrodków wypracowujących środki pieniężne. Do istotnych założeń uwzględnianych przy szacunkach tej wartości należą takie zmienne jak: stopy dyskontowe, stopy wzrostu, wskaźniki cenowe.

Na dzień 31 grudnia 2018 roku, po przeprowadzeniu analiz przepływów pieniężnych dla poszczególnych ośrodków wypracowujących środki pieniężne i wykonaniu stosownych testów na utratę wartości dla aktywów, które tego wymagały, Grupa dokonała niezbędnych korekt wartości tych aktywów i ujawniła szczegółowe informacje dotyczące założeń i wyników testów w nocie 13.

Rezerwa na koszty likwidacji instalacji segmentu wydobywczego i rekultywację terenu

Na każdy dzień kończący okres sprawozdawczy Grupa dokonuje analizy kosztów niezbędnych do poniesienia w celu likwidacji kopalń ropy naftowej i gazu ziemnego oraz nakładów do poniesienia na przyszłą rekultywację terenu. W wyniku tych analiz Grupa koryguje wartość utworzonej w poprzednich latach rezerwy na rekultywację, urealnijając jej poziom do wysokości szacowanych przyszłych, niezbędnych do poniesienia kosztów. Na wzrost rezerwy z tego tytułu wpływ ma również szacunek zmiany wartości pieniądza w czasie. Zasady ujmowania tych rezerw przedstawiono w nocie 7.24.1, natomiast informacje na temat rezerw ujętych w niniejszym sprawozdaniu finansowym za rok 2018 znajdują się w nocie 25.1.

Profesjonalny osąd w rachunkowości

Współkontrola nad jednostką, bądź działalnością, w której dokonano inwestycji

Grupa sprawuje współkontrolę nad jednostką, jeśli wraz ze wszystkimi współinwestorami musi współdziałać w celu kierowania jej istotną działalnością, co oznacza tym samym, że żaden ze współinwestorów pojedynczo nie sprawuje nad nią kontroli i bez współdziałania z pozostałymi nie może nią kierować. Grupa dokonuje oceny, czy sprawuje współkontrolę nad tzw. ustaleniem umownym definiowanym wg MSSF 11 „Wspólne ustalenia umowne” bądź jako wspólne przedsięwzięcie, bądź wspólną działalność biorąc pod uwagę, czy wszystkie strony takiego ustalenia je kontrolują, czy podlegają wspólnie ekspozycji na zmienne zwroty z realizowanej inwestycji lub posiadają prawa do takich zwrotów oraz są w stanie decydować i wpływać wspólnie na ich wysokość poprzez wspólne kierowanie.

Na dzień kończący okres sprawozdawczy Grupa prowadziła wspólne działania w ramach inwestycji realizowanych w Norwegii na złożach obszaru Heimdal, a także posiadała wspólne przedsięwzięcia (patrz nota 14) w rozumieniu MSSF 11 i w tym zakresie, biorąc pod uwagę wszystkie okoliczności oraz fakty, sprawowała współkontrolę.

Na dzień 31 grudnia 2018 roku Grupa posiadała ponadto udziały w złożach pola gazowego Sleipner w Norwegii, z których nabyciem - w grudniu 2015 roku (patrz nota 13.1.3 Skonsolidowanego sprawozdania finansowego za rok 2015), przystąpiła do umowy z pozostałymi udziałowcami licencji: Sleipner, Gungne, Loke, Alfa Sentral oraz PL046D. Biorąc pod uwagę kryteria MSSF 11, działalność Grupy na wymienionych wyżej złożach nie stanowi wspólnych ustaleń umownych w rozumieniu tego standardu i Grupa nie sprawuje współkontroli nad tą działalnością, ze względu na fakt, iż istnieje więcej niż jedna kombinacja stron, które wspólnie mogą porozumieć się w celu podjęcia istotnych decyzji. Z tego względu dla celów prawidłowego rozliczenia i ujmowania operacji związanych z działalnością na polu Sleipner, Grupa stosuje zapisy innych, odpowiednich MSSF, uwzględniając swój udział w złożach, co sprawia, że nie ma istotnych różnic w metodzie księgowego ujmowania i rozpoznawania związanych z tą działalnością operacji w porównaniu do sposobu rozpoznawania operacji prowadzonych wspólnie z udziałowcami licencji Heimdal, które spełniają definicję wspólnych działań w rozumieniu MSSF 11.

Klasyfikacja umów leasingowych

Grupa dokonuje klasyfikacji umów leasingu jako operacyjnego lub finansowego w oparciu o ocenę, w jakim zakresie ryzyko i pożytki z tytułu posiadania przedmiotu leasingu przypadają w udziale leasingodawcy, a w jakim leasingobiorcy. Ocena ta opiera się na treści ekonomicznej każdej transakcji. Grupa każdorazowo ocenia wszystkie fakty i okoliczności oraz dokonuje oceny zidentyfikowanych przesłanek, a także określa zamierzenia i intencje na dzień rozpoczęcia leasingu dla konkretnej umowy w celu określenia, czy zasadniczo całe ryzyko i korzyści zostały przeniesione na leasingobiorcę. W przypadku istotnych modyfikacji w umowach, Grupa przeprowadza ponowną ocenę klasyfikacji leasingu i kieruje się wówczas analogicznymi zasadami jak przy klasyfikacji pierwotnej umowy leasingu.

Klasyfikacja aktywów złóż ropy naftowej i gazu ziemnego w sprawozdaniu finansowym

Grupa dokonuje klasyfikacji aktywów złożowych odpowiednio do aktywów związanych z poszukiwaniem i oceną zasobów danego złoża (ang. exploration & evaluation) lub do aktywów związanych z zagospodarowaniem (ang. development) i pełną eksploatacją (ang. production) kierując się profesjonalnym osądem.

Po potwierdzeniu wielkości danego złoża i zatwierdzeniu planu jego eksploatacji nakłady na aktywa złożowe są przenoszone z pozycji aktywów z tytułu poszukiwania i oceny zasobów mineralnych do odpowiednich pozycji rzeczowych aktywów trwałych lub aktywów niematerialnych związanych z zagospodarowaniem i wydobyciem.

Decyzja o prezentacji aktywów złoża w sprawozdaniu finansowym w ramach zagospodarowania lub aktywów związanych z wydobyciem zasobów uwzględnia wszelkie warunki i okoliczności związane z prowadzonym w segmencie wydobywczym procesem realizacji inwestycji i późniejszego pełnego eksploataowania złoża.

Zasady rachunkowości dotyczące aktywów złożowych opisano w notach 7.11, natomiast prezentacja i szczegółowe informacje na temat tych aktywów w sprawozdaniu finansowym przedstawiono w notce 13.2.

6. Zmiana danych prezentowanych we wcześniejszych okresach sprawozdawczych oraz zmiana zasad rachunkowości

W Grupie nie wystąpiły istotne zmiany wartości szacunkowych kwot prezentowanych w poprzednich okresach sprawozdawczych, które miały istotny wpływ na bieżący okres sprawozdawczy.

7. Zasady rachunkowości

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało sporządzone zgodnie z zasadą kosztu historycznego, z wyjątkiem tych instrumentów finansowych, które są zaklasyfikowane jako wyceniane według wartości godziwej.

Najważniejsze zasady rachunkowości stosowane przez Grupę przedstawione zostały poniżej.

7.1 Konsolidacja

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało sporządzone na podstawie sprawozdania finansowego Jednostki Dominującej oraz sprawozdań finansowych jednostek przez nią kontrolowanych i współkontrolowanych sporządzonych na dzień 31 grudnia 2018 roku.

Wszystkie znaczące salda i transakcje pomiędzy jednostkami powiązаныmi, w tym istotne niezrealizowane zyski wynikające z transakcji między nimi, zostały w całości wyeliminowane. Niezrealizowane straty są eliminowane, chyba że dowodzą wystąpienia utraty wartości.

Spółki zależne podlegają konsolidacji metodą pełną od momentu objęcia kontroli przez Grupę, natomiast przestają być konsolidowane w momencie utraty nad nimi kontroli. Zgodnie z MSSF 10 „Skonsolidowane sprawozdania finansowe” Grupa sprawuje kontrolę nad jednostką, jeżeli z tytułu swojego zaangażowania w tę jednostkę podlega ekspozycji na zmienne zwroty lub gdy ma prawa do takich zmiennych zwrotów oraz ma możliwość wywierania na nie wpływu poprzez sprawowanie nad tą jednostką władzy.

Grupa sprawuje współkontrolę nad jednostką, jeśli wraz ze wszystkimi współinwestorami musi współdziałać w celu kierowania jej istotną działalnością, co oznacza tym samym, że żaden ze współinwestorów pojedynczo nie sprawuje nad nią kontroli i bez współdziałania z pozostałymi nie może nią kierować. Posiadane przez Grupę udziały w wspólnych przedsięwzięciach (patrz nota 14) ujmowane są metodą praw własności (patrz nota 7.27).

7.2 Przychody ze sprzedaży

Polityka rachunkowości stosowana od 1 stycznia 2018 roku (MSSF 15)

Przychody z umów z klientami ujmowane są w momencie spełnienia przez Grupę zobowiązania do wykonania świadczenia, poprzez przekazanie przyręconego towaru lub usługi klientowi, gdzie przekazanie to stanowi jednocześnie uzyskanie przez nabywcę kontroli nad tym składnikiem aktywów. W przychodach z umów z klientami w sprawozdaniu z całkowitych dochodów ujmowane są przychody powstające ze zwykłej działalności operacyjnej Grupy (tj. przychody ze sprzedaży produktów, usług, towarów i materiałów) skorygowane o wynik z rozliczenia instrumentów pochodnych zabezpieczających przyszłe przepływy pieniężne. W sprawozdaniu z sytuacji finansowej przedstawiana jest umowa (zależnie od stosunku pomiędzy spełnieniem zobowiązania przez Grupę, a płatnością dokonywaną przez klienta) jako składnik aktywów z tytułu umowy lub zobowiązania z tytułu umowy. Oddzielnie, jako należności z tytułu dostaw i usług prezentowane są wyłącznie bezwarunkowe prawa Grupy do otrzymania wynagrodzenia (np. gdy wystawiono już klientowi faktury lub inny tytuł zobowiązujący prawnie do zapłaty w określonym terminie czasu). Prawa o charakterze warunkowym (innym niż tylko upływ czasu) są prezentowane jako składnik aktywów z tytułu umowy. Jeżeli z tytułu jednej umowy wynika kilka obowiązków, w odniesieniu do których rozpoznano zarówno aktywa jak i zobowiązania z tytułu umowy, to w sprawozdaniu z sytuacji finansowej są one prezentowane w wartości netto. Składnik aktywów z tytułu umowy podlega ujęciu i wycenie zgodnie z wytycznymi MSSF 9 „Instrumenty finansowe”.

Identyfikacja umowy z klientem

Grupa zanim uzna kontrakt jako „umowę z klientem” przeprowadza analizę, czy poniższe określone kryteria łącznie zostały spełnione:

- Umowa między dwiema lub więcej stronami została zawarta w formie pisemnej, ustnej lub innej zgodnej ze zwyczajowymi praktykami handlowymi i została zaakceptowana przez strony;
- Umowa identyfikuje prawa i obowiązki każdej ze stron w zakresie towarów lub usług oraz warunków płatności - kontrakt powinien zawierać jasne zapisy dotyczące momentu przekazania kontroli klientowi nad sprzedanymi dobrami lub świadczonymi usługami. W przypadku sprzedaży dóbr, moment przekazania kontroli jest zwykle momentem przekazania dobra klientowi. W przypadku świadczenia usług, szczególnie przez dłuższy okres, moment przekazania kontroli może nie być łatwy do zidentyfikowania. Jeśli moment przekazania kontroli nie został określony w umowie bądź nie jest zdefiniowany praktyką rynkową, wówczas umowa nie spełnia kryterium, ponieważ sprzedawca nie jest w stanie określić czasu rozpoznania przychodu ze sprzedaży. Kontrakt musi precyzować także sposób, kwotę oraz termin płatności;
- Każda ze stron oczekuje wykonania swoich obowiązków wynikających z umowy oraz jest prawdopodobne, że za przekazane dobra lub usługi zostanie otrzymane wynagrodzenie, które Grupa jest w stanie określić. Oceniając prawdopodobieństwo zapłaty na tym etapie Grupa rozważa wyłącznie zdolność kontrahenta oraz jego intencję zapłaty w dacie wymagalności zobowiązania, nie oceniając wysokości kwoty jaką uzyska od kontrahenta (kwota ta może się różnić od wysokości ceny kontraktu np. o późniejsze rabaty, upusty czy inne elementy wynagrodzenia zmiennego);
- Umowa posiada treść ekonomiczną, czyli w rezultacie jej wykonania zmienia się ryzyko, czas oraz kwota przyszłych przepływów pieniężnych Grupy. W przypadku, gdy nie przewiduje się zmiany tych parametrów, jest mało prawdopodobne, że kontrakt posiada treść ekonomiczną. Zmiana wielkości planowanych przepływów pieniężnych nie musi ulegać zmianie tylko poprzez dodatkowe przepływy pieniężne otrzymywane od klienta ale także zmniejszenie wielkości przepływów pieniężnych wychodzących od sprzedawcy, na przykład poprzez otrzymanie od klienta wynagrodzenia w formie niepieniężnej;
- Jest prawdopodobne, że Grupa otrzyma wynagrodzenie, które będzie jej przysługiwało w zamian za dobra lub usługi, które zostaną przekazane klientowi.

Identyfikacja zobowiązań do wykonania świadczenia

W momencie zawarcia umowy Grupa dokonuje oceny dóbr lub usług przyręconych w umowie z klientem i identyfikuje jako zobowiązanie do wykonania świadczenia każde przyrzeczenie do przekazania na rzecz klienta dobra lub usługi (lub pakietu dóbr lub usług), które można wyodrębnić lub grupy odrębnych dóbr lub usług, które są zasadniczo takie same i w przypadku których przekazanie na rzecz klienta ma taki sam charakter.

Dobro lub usługa przyręcone klientowi są odrębne, jeżeli spełnione są obydwa następujące warunki: